

Ak to porovnam s mojimi školskými časmi, musím povedať, že naša generácia bola zodpovednejšia a aktívnejšia. Dnešní študenti chcú hlavne rýchlo zarábať, a tak popri štúdiu mnohí z nich aj pracujú, v škole sú potom unavení a málo aktívni. My sme si viac vážili, že sme sa dostali na vysokú školu. Považovalo sa to za obrovskú prestíž a komu sa to podarilo, ten sa mimoriadne snažil, aby štúdium úspešne dokončil. Na práve to platilo dvojnásobne. Dnes vysoké školy prijímajú oveľa viac študentov, je veľa absolventov a titul už dávno nemá takú vážnosť ako kedysi. Na niektorých vysokých školách ani nie sú prijímačky a berú všetkých, ktorí sa prihlásia. Akú môžu mať študenti motiváciu, aby sa zlepšovali, keď kritérium kvality ich k tomu nenúti? Sama sa snažím učiť interaktívne a tak, aby študentov téma bavila, aby sa na seminároch zapájali a boli aktívni. Zatiaľ som nezaregistrovala negatívne odozvy na moje vyučovacie metódy. Ak na skúške prídem na to, že niekto nevie základné veci, trvám na tom, aby si vedomosti doplnil. Nie, nezvyšujem pri tom hlas. Som človek, ktorý konflikty nevyvoláva, ale urovnáva.

V každom prípade sa nedá vyhnúť tomu, že sa ocitnete v situáciách, v ktorých rozhoduje vaša profesionálna autorita. Čo hovorí vaša skúsenosť? Berú ľudia ohľad na vaše postihnutie? Je to kritérium, ktoré vstupuje do hry, keď sa rozhodujú, ako sa k vám budú správať?

Urobili sme ako spoločnosť veľký pokrok, ale stále nie sme dostatočne pripravení na „normálne“ zaobchádzanie s ľuďmi s hendikepom. Vďaka debarierizácii už vozičkári nie sú takí zriedkaví v uliciach či v dopravných prostriedkoch, ale na človeka s mojím postihnutím sa ľudia ešte stále pozerajú s ľútosťou. Priznám sa, že mi to vôbec nerobí dobre. Ak sa mi niekto na ruky zahľadí, je to v poriadku, ale ak z toho pohľadu čítam, aký je zdesený, zraňuje ma to. Nemám rada pohľady plné ľútosťi.

Čo si myslíte o ľuďoch, ktorí pre naplnenie svojej často deformovanej predstavy o fyzickej kráse podstupujú plastické operácie?

Rešpektujem, že sú dôvody, keď je operačný zákrok priam nevyhnutný. Ak niekto napríklad utrpí popáleniny na viditeľných častiach tela, má komplex a operáciou to je riešiteľné, tak úplne rozumiem tomu, že taký zákrok podstúpi. Ak si však ženy dobrovoľne nechávajú zväčšovať pery alebo prsia, to mi neseďí a považujem to za hazard so zdravím.

Stále asi túžime po dokonalosti, ale sami nevieme, kde sú jej hranice. Nedefinovali sme si, čo je to dokonalosť. Zdraví ľudia majú často problém hoci len komunikovať s vozičkármi alebo inak postihnutými ľuďmi. Tak veľmi sú „nedokonalí“, že sa vymykajú aj ich predstave o „normálnosti“ a ich pohľad na hendikepovaných nie je úplne korektný. Možno je chyba aj na strane ľudí s fyzickými obmedzeniami, stále hovoria verejne málo o svojom živote. Vy sama prekračujete tieto bariéry a ste skvelým pozitívnym príkladom pre mnohých ďalších. Čo je pre vás na ľuďoch najzaujímavejšie?

Všímam si hlavne vnútorné kvality človeka a jeho povahu. Je mi jedno, čo si chce dať operovať. Ak mu niečo na jeho výzore prekáža a má pocit, že na neho ľudia neprimerane pozerajú, nech absolvuje akýkoľvek zákrok. Pre mňa je dôležitejší charakter ako vonkajšia krása. Ak je ten v poriadku, určite mi je jedno, či má človek krivý nos.

Paralympijskému plavcovi Viktorovi Keményovi chýbajú celé horné končatiny, narodil sa bez rúk. Je to napriek tomu sebavedomý mladý muž, ktorý naopak svojou bezprostrednosťou privádza do rozpakov iných. Napríklad bývalého premiéra našej krajiny. Keď si od neho pred odchodom na paralympijské hry preberal dekrét, podal mu namiesto ruky svoju nohu. Zábery zverejnili hádam všetky slovenské médiá a Viktor týmto spontánnym gestom spravil pre propagáciu paralympizmu viac ako masívna reklamná kampaň.

Obdivovala som Viktora, keď to spravil, sama by som na niečo také asi nemala odvalu. On však skutočne nemá celé horné končatiny, pre neho je nevyhnutné používať nohy namiesto rúk prakticky pri všetkom, aj pri jedle, a je v tom perfektný. Sama výnimočne použijem nohy namiesto rúk, ak si chcem niečo zdvihnúť zo zeme, ale všetko ostatné zvládam obojručne.

Verejnosť stále vníma ako veľmi tabuizovanú aj tému partnerského života ľudí s fyzickým postihnutím. Pozrime sa naň z opačného uhla pohľadu. Viete si predstaviť spolužitie so zdravým partnerom? Je naozaj hendikep bariérou pri budovaní vzťahu?

Vedela by som si taký vzťah predstaviť, ale obávam sa, že je to práve zdravý človek, kto si veľmi dobre rozmyslí, či vstúpi do vážneho vzťahu s niekým s fyzickým hendikepom. Taký vzťah sa často

nedostane ani do fázy vzájomného spoznávania, čo môžem potvrdiť z vlastnej skúsenosti. Nikdy nezabudnem na situáciu, keď sme si ešte kedysi na vysokej škole boli so spolužiačkami zatancovať na diskotéke. V klube bola takmer tma, blikali len svetlá na parkete a okolo nás sa začali obšmietat chlapi. Jeden z nich sa celkom intenzívne obšmietal práve okolo mňa, no vo chvíli, keď si všimol, že nemám dlane, okamžite sa otočil a bez slova odišiel. Pamätám sa, ako ma to zranilo, aké to bolo nepríjemné. Chápem, že ho to mohlo šokovať, no keby aspoň zareagoval iným spôsobom. Poznám však mnohých ťažko telesne postihnutých ľudí, ktorí majú zdravých manželov alebo partnerov, a ich vzťahy fungujú úplne normálne.

Podobné trpké spomienky z detstva a ranej mladosti v nás zostávajú navždy. Vstúpili vám do života aj iní muži, ktorí neboli takí zbabilí?

Samozrejme, že sa našli aj takí, čo sa nezlakli, ale podľa zákona schválnosti tí zas nepriťahovali mňa. My ženy tomu hovoríme chémia a tá tam nebola.

Pozrime sa na tento problém znova z opačného uhla pohľadu. Viete byť sama proaktívna, keď sa vo vás spustí chemická reakcia?

Nie som ten typ ženy, čo dokáže prejavíť náklonnosť ako prvá. Som asi stará škola, no držím sa toho, že dobyvateľom by mal byť muž.

Páči sa mi príjemný stereotyp

Jeden z chronicky známych motivačných citátov hovorí, že k okolnostiam, ktoré formujú náš život, môžeme mať len dva postoje – buď si my poradíme s nimi, alebo ony zatočia s nami. Preto sa niektorí ľudia dokážu chronicky sťažovať na svoj ťažký osud a iní byť šťastní aj z maličkosťí. Tak trochu tuším, čo mi odpoviete, ale ku ktorým máte bližšie? Mali ste v živote šťastie?

Mám dobrú prácu, dosiahla som vysokú úroveň vzdelania a mnohé športové úspechy. Precestovala som takmer celý svet. Považujem sa za

šťastnú už len vďaka tomu, kde sa dnes nachádzam. Možno by niekto namietol, že nemám manžela a ani deti, takže moje šťastie nemôže byť úplné, ale veď ani netvrdím, že je dokonalé. Rodina mi asi nebola dopriata. Niekedy možno skutočne budem ľutovať, že sa o mňa nemá kto postarať, ale ešte som mladá a nepáli ma to. Ktovie ako budem premýšľať, keď sa napríklad ocitnem na lôžku a budem potrebovať pomoc. Na druhej strane si však hovorím, že ani tým ľuďom, ktorí majú deti, nikto nezaručí, či sa o nich na staré kolená postarajú. Navyše, ak má niekto skutočný vzťah s Bohom, nikdy nie je sám. Aj ja preto verím, že On ma nenechá samu a že sa budem mať o koho oprieť.

To by bolo skutočné šťastie a zrejme by ste mali radosť. Čo je pre vás vlastne dôležitejšie – šťastie alebo radosť?

Vnímam ich ako spojené nádoby. Ak je človek šťastný, cíti radosť a platí to aj naopak – kto nemá šťastie, nemá ani veľa dôvodov radosť sa. Dôležité je tiež rozlišovať, čo si pod slovom šťastie predstavujeme, lebo šťastím je aj vyhrať v lotérii, ale kvalitatívne iným, ako mať harmonické vzťahy a naplnené pracovné a životné ambície. Sama vnímam šťastie v širšom význame a zahrňam doň dobré rodinné zázemie, pracovitosť a zodpovednosť v konaní, v každodennom plnohodnotnom živote.

Sama tiež kombinujete osobné šťastie s radosťou zo života?

Myslím, že s plnou vážnosťou môžem povedať, že áno.

Asi by sme ani nevedeli v plnej miere oceniť pokojný život naplnený radosťou, ak by jeho súčasťou neboli aj ťažké chvíle. Musíme mať s čím porovnávať, aby sme si dokázali vážiť obyčajné dni, keď sme my a naši blízki v poriadku, nič nás nebolí a nestresuje a sme obklopení priateľmi. Ovládlo vás niekedy také zúfalstvo či bezmocnosť, že vám napadlo dobrovoľne odísť z tohto sveta?

Ťažké chvíle asi občas doľahnú na každého a závisí od človeka, ako sa s tým dokáže vysporiadať. Sama by som nikdy niečo také nezrealizovala. Vážim si život.

Pozrime sa teda opačným smerom, smerom do budúcnosti. Máte nápady, ktoré v najbližších rokoch určite chcete zrealizovať?

Páči sa mi súčasný príjemný stereotyp, bodaj by vydržal čo najdlhšie. Chcem, aby ma naplňovala práca, ktorá ma baví, chcem mať čas na športové aktivity, najmä na strelbu, a aj na oddych a relaxáciu. Tak by sa mi to veľmi páčilo.

Získať profesorský titul znamená dostať sa na odborný a pedagogický vrchol. Nenastáva v človeku isté sklamanie z toho, že ďalej sa ísť nedá a končia sa akékoľvek snahy o ďalší profesionálny rast?

Tak to naozaj nevnímam. Práve človek s titulom profesor by mal svoje poznatky intenzívne odovzdávať študentom, naďalej na sebe pracovať, publikovať a aktívne žiť. Dosiagnuť profesorský status neznamená dosiahnuť súčasne s ním aj stopku pre všetky aktivity. Nič sa neskončilo, práve naopak – veľa vecí sa len začína.

Pri prevzatí akademického titulu profesor od prezidenta Slovenskej republiky Andreja Kisku ▲

▲ Dobojevané - kontrola času

Margita Prokeinová

Prof. JUDr. Margita Prokeinová, PhD. (* 26. september 1971, Bojnice) je slovenská právnička, vysokoškolská učiteľka a reprezentantka v plávaní. Pôvodne chcela pracovať ako vychovávateľka, ale nakoniec vyštudovala právo. V šestnástich mesiacoch utrpela úraz, chýbajú jej obe dlane. Získala medaily na paralympijských hrách v Atlante v roku 1996 a v Sydney v roku 2000.

Pracuje na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave na pozícii vysokoškolská profesorka v odbore trestné právo na Katedre trestného práva, kriminológie a kriminalistiky.

Je autorkou monografie Odklony v trestnom konaní a spolu-autorkou článku v americkom karentovanom časopise.

Počas športovej kariéry získala niekoľko finálových umiestnení na majstrovstvách sveta či majstrovstvách Európy a na Majstrovstvách sveta IPC v roku 2009 v brazílskom Riu de Janeiro obsadila 4. miesto v disciplíne 50 metrov motýlik v 25 metrovom bazéne a vytvorila zároveň európsky rekord. Najviac si však váži prvenstvo na Majstrovstvách sveta v Argentíne v roku 2002 na 50 metrov motýlik v 50 metrovom bazéne.

V decembri 2010 získala 1. miesto v ankete Športovec desaťročia telesne postihnutých športovcov, ktorá sa konala spolu s 10. ročníkom ankety o najúspešnejšieho športovca a športového kolektívu Bratislavy.